

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 261/2016-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. septembra 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti [REDACTED] a [REDACTED], obaja [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Petrom Škultéty, advokátska kancelária, Heydukova 2139/3, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 50/2011 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 50/2011 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Piešťany prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 50/2011 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDACTED] a [REDACTED] priznáva spoločne a nerozdielne finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Piešťany je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 384,38 (slovom tristoosemdesiatštyri eur a tridsaťosem centov) na účet advokáta JUDr. Petra Škultétyho, advokátska kancelária, Heydukova 2139/3, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 261/2016-15 z 3. mája 2016 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], obaja [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 50/2011 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Následne ústavný súd 24. mája 2016 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Vyjadrenie okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 24. júna 2016. V jeho prílohe sa nachádzalo vyjadrenie predsedníčky okresného súdu s chronológiou úkonov okresného súdu i účastníkov v napadnutom konaní, z ktorej vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

„29.04.2011 podaná žaloba o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva prikázaním veci za náhradu...

09.02.2012 Žiadosť žalobcov o konanie vo veci,

24.05.2012 späťvzatie voči žalovanému v I. rade,

29.06.2012 výzva žalobcov, aby oznámili súdu cenu poplatkového úkonu,

12.07.2012 odpoveď žalobcov,

20.07.2012 uznesenie o zastavení konania voči žalovanému v I. rade, právoplatné

28.08.2012,

06.09.2012 uznesenie o pripustení zmeny návrhu, právoplatné 02.10.2012,
01.10.2012 stanovisko žalovaného k žalobe, doručované žalobcom na základe pokynu vsú zo dňa 11.07.2013,
31.07.2013 vyjadrenie žalobcov k stanovisku žalovaného,
11.01.2013 zákonná sudkyňa [REDAKOVANÉ] vytýčila termín pojednávania na deň 05.02.2014. na ktorom došlo k prejednaniu veci a pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom úpravy petitu žaloby,
13.02.2014 oznámenie žalobcov, že nebudú petit opravovať a žiadajú ustanoviť v konaní znalca z odboru stavebníctvo, aby sa vyjadril k otázke reálneho rozdelenia nehnuteľností a k výške spoluvlastníckych podielov a k hodnote nehnuteľností,
03.03.2014 uznesenie o ustanovení znalca ...
07.07.2014 doručený znalecký posudok č. 41/2014,
09.09.2014 uznesenie o priznaní znalečného, právoplatné 11.10.2014,
10.10.2014 vyjadrenie žalobcov k znaleckému posudku,
24.11.2014 uznesenie o uložení povinnosti účastníkom zložiť preddavok na znalecké dokazovanie a o uložení povinnosti znalcovi vypracovať dodatok k znaleckému posudku...
22.05.2015 doručený doplnený znalecký posudok č. 18/2015,
18.06.2015 vyjadrenie žalobcov k ZP,
17.10.2015 vyjadrenie PZ odporcu k ZP,
02.07.2015 uznesenie o priznaní znalečného, právoplatné 30.07.2015,
19.10.2015 žiadosť žalobcov o urýchlené konanie vo veci,
11.11.2015 uznesenie o pripustení zmeny návrhu, právoplatné 08.12.2015,
11.11.2015 uznesenie, ktorým boli žalobcovia vyzvaní na doplatenie súdneho poplatku vo výške 64,50 eur,
30.11.2015 zaplatený doplatok v sume 64,50 eur,
Sudkyňa po naštudovaní veci vytýčila pojednávanie na termín 13.09.2016... “

Rovnaké skutočnosti týkajúce sa priebehu napadnutého konania zo súdneho spisu, ktorý mu bol zapožičaný, zistil aj ústavný súd.

Predsedníčka okresného súdu k veci uviedla, že „k prieťahom zo strany súdu v predmetnom konaní došlo z dôvodu nedostatočnej personálnej obsadenosti súdu, ktorý

od znovuobnovenia v roku 2008 mal len 7 sudcov, hoci s ohľadom na veľkosť obvodu mal mať minimálne 15 sudcov...

Čo sa týka skutkovej opravnej zložitosti sporu tak predmetom konania je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ktoré veci nepredstavujú samé osebe skutkovo a právne zložité veci, aj keď sú vo väčšine prípadov spojené so znaleckým dokazovaním.

K dlhším časovým odstupom medzi niektorými úkonmi súdu prišlo z dôvodu zaťažnosti, teda veľkého množstva spisov na Okresnom súde Piešťany na civilnom úseku, Čo neumožňuje vo všetkých pridelených veciach sudcovi, resp. poverenému vyššiemu súdnemu úradníkovi vo veciach konať v kratších časových intervaloch. “.

Predsedička okresného súdu v závere svojho vyjadrenia vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Právny zástupca sťažovateľov v stanovisku doručenom ústavnému súdu 9. augusta 2016 súhlasil s upustením od verejného pojednávania vo veci v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z čl. 17 zákona č. 160/2015 Zb. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý súdu prikazuje, aby postupoval v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzal zbytočným priet'ahom, konal hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť sporu, v ktorom sú sťažovatelia v procesnej pozícii navrhovateľov „o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva“, ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka konania nebola závislá od právnej náročnosti prerokovávanej veci. Tú napokon ani netvrdila predsedníčka okresného súdu.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľov ako účastníkov tohto súdneho konania. Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia neprispeli k doterajšej dĺžke napadnutého konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, bol postup samotného okresného súdu.

Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu v napadnutom konaní konštatuje, že konanie je poznačené zbytočnými prietahmi.

V postupe okresného súdu ústavný súd identifikoval viaceré obdobia zbytočných prietáhov. Okresný súd bol nečinný vyše 14 mesiacov od podania návrhu a prvý úkon, ktorý vo veci žaloby sťažovateľov realizoval, bola jednoduchá výzva sťažovateľom, aby oznámili cenu nehnuteľnosti, ktorá sa má vyporiadať pre účely stanovenia súdneho poplatku. Následne súd realizoval jednoduché úkony zaslanie žaloby protistrane a reagoval na čiastočné späťvzatie návrhu sťažovateľov uznesením z 20. júla 2012. K prvému pojednávaniu vo veci došlo až 5. februára 2014, teda po necelých troch rokoch od doručenia návrhu súdu. Takýto postup okresného súdu, ktorému príprava pojednávania trvala takmer 3 roky bez toho, aby mu bránila akákoľvek prekážka v jeho postupe, ústavný súd hodnotí ako neakceptovateľný, zdĺhavý a neefektívny v dôsledku čoho konštatuje, že okresný súd v tejto fáze konania sa dopustil v súhrne takmer trojročného prietahu. Ani v ďalšom období sa okresný súd nevyhol pasivite, keď od času, kedy disponoval vyjadreniami strán k znaleckému posudku, t. j. od 17. októbra 2014, vlastne len preposielal podania strán, reagoval jednoduchým uznesením na podanie sťažovateľov, ktorým sa domáhali zmeny petitu a vyzval sťažovateľov na doplatok súdneho poplatku. Ústavný súd preto konštatuje,

že postup okresného súdu v napadnutom konaní je ako celok poznačený neefektívnou činnosťou a pasivitou, ktorá v konečnom dôsledku spôsobila zbytočné prietahy. Skutočnosť, že okresný súd v napadnutom konaní, ktoré v čase rozhodnutia ústavného súdu o tejto sťažnosti trvalo viac ako 5 rokov, realizoval len jedno pojednávanie 5. februára 2014, je dostatočným dôvodom na to, aby ústavný súd bez ďalšieho skúmania konštatoval porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07).

Vychádzajúc z uvedených zistení ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, mu prikázal, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 11 C 50/2011 konal bez zbytočných prietahov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľov právoplatne skončená (bod 2 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia v sťažnosti žiadali priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 €, ktoré odôvodnili dlhotrvajúcim stavom právnej neistoty, ktorým je ohrozený technický stav nehnuteľnosti z dôvodu nezhôd medzi účastníkmi napadnutého konania v otázke vhodného zaobchádzania s nehnuteľnosťami ako predmetom ich sporu.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom, ako aj na jeho neodôvodnenú nečinnosť a nesústredenú činnosť v trvaní približne troch rokov, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde, správanie sťažovateľov a všetky okolnosti daného prípadu ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právny zástupca si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia v sume 497,52 €.

Ústavný súd priznal sťažovateľom trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta, a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2015 v sume 858 €. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2016 (príprava a prevzatie vecí, písomné vyhotovenie sťažnosti) po 143 €. Vzhľadom na to, že právny zástupca zastupoval dve osoby, v zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. Vychádzajúc z uvedeného hodnota jedného úkonu právnej služby predstavuje 71,50 €. Ďalej má právny zástupca sťažovateľov nárok aj na náhradu režijného paušálu 8,58 € za jeden úkon podľa vyhlášky. Pokiaľ ide o stanovisko sťažovateľov k vyjadreniu okresného súdu doručené 8. augusta 2016, ústavný súd za tento úkon právnej služby náhradu trov sťažovateľom nepriznal, keďže stanovisko neobsahovalo nové skutočnosti ani argumentáciu. Právny zástupca je zároveň platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena a náhrady zvyšujú za jeden úkon právnej služby podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty v sume 16,02 €. Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľom, spolu takto predstavuje 384,38 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 255 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 4 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2016